

20180919.029.09.22.0003

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving

Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 11 00
www.om.nl

Datum	17 september 2018	Bij beantwoording de datum en
Onderdeel		ons kenmerk vermelden.
Ons kenmerk		
Uw kenmerk		
Onderwerp	Advies wetsvoorstel gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden	

Bij brief van 11 juli 2018 heeft u namens de minister van Justitie en Veiligheid het College van procureurs-generaal gevraagd te adviseren over een conceptwetsvoorstel, dat ertoe strekt de mogelijkheid te scheppen om de verwerking van persoonsgegevens en andere gegevens door bepaalde, bij AMvB ingestelde of aangewezen samenwerkingsverbanden voor de vervulling van een nader bij AMvB omschreven doel van zwaarwegend algemeen belang, van een adequate juridische basis te voorzien. Het wetsvoorstel bevat, in aanvulling op de Algemene verordening gegevensbescherming (AGV),¹ ook een aantal waarborgen voor een goede bescherming van persoonsgegevens die door deze samenwerkingsverbanden worden verwerkt.

Al in 2012 heeft het College de aandacht gevraagd van de toenmalige minister van Veiligheid en Justitie voor knelpunten die zich voordoen bij de gegevensuitwisseling in samenwerkingsverbanden waarvan het openbaar ministerie deel uitmaakt.² Een van de strategische pijlers van het openbaar ministerie voor de bestrijding van de georganiseerde en ondermijnende

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PbEU 2016, L 119)

² Brief van het College van procureurs-generaal aan de minister van Veiligheid en Justitie van 4 juni 2012, kenmerk PaG/B&S 16397

criminaliteit is de samenwerking met andere partners. Het openbaar ministerie neemt daarom deel aan een veelvoud van samenwerkingsverbanden met een grote diversiteit aan publieke en soms private partners. De bestaande wetgeving is echter onvoldoende toegerust voor een efficiënte en rechtmatige uitwisseling van (persoons)gegevens in samenwerkingsverbanden en het eventuele gebruik van die gegevens door de politie en het openbaar ministerie. Daardoor wordt de mogelijkheid tot intensieve samenwerking en informatiedeling, hetgeen in veel gevallen een essentiële voorwaarde is om tot een effectieve (strafrechtelijke) interventie te kunnen komen, ernstig bemoeilijkt.

In de memorie van toelichting worden een aantal sprekende voorbeelden genoemd van samenwerkingsverbanden die mogelijk onder de werking van de WGS kunnen worden gebracht. Zo kan de WGS een goede basis vormen voor samenwerkingsverbanden als de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's), het Financieel Expertisecentrum (FEC), infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) en de Veiligheidshuizen.

Om tot een efficiënte en doeltreffende samenwerking te komen is uitwisseling van informatie essentieel. Alleen dan kunnen partijen tot zo effectief mogelijke en op elkaar afgestemde interventies komen. Voor het openbaar ministerie geldt in het bijzonder dat een verbetering van de informatiepositie van en informatieverwerking door politie en justitie een absolute voorwaarde is voor een adequate bestrijding van de ondermijningscriminaliteit en de aanpak van fraude. Nog recentelijk heeft een onderzoeksteam van de Politieacademie onder leiding van prof. dr. Pieter Tops geconstateerd dat de informatiepositie van Nederland, waar het gaat om de bestrijding van criminelen die zich bezighouden met synthetische drugs, als 'belabberd' moet worden gekwalificeerd en dat de informatiedeling tussen (overheids)organisaties een probleem vormt.³ Het College verwacht dat het wetsvoorstel een oplossing biedt voor deze en vergelijkbare problemen.

Het College heeft derhalve met instemming en waardering van het wetsvoorstel kennis genomen en is gaarne bereid daarover te adviseren. Het College heeft over het wetsvoorstel nog een enkele opmerking.

Artikel 1, dat gaat over de reikwijdte en definities, stelt dat de WGS van toepassing is op bij AMvB krachtens deze wet ingestelde of aangewezen samenwerkingsverbanden. In de daaropvolgende artikelen worden voorschriften gegeven over onder andere de taak en het doel van het samenwerkingsverband, de aanwijzing van de deelnemers, de gezamenlijke verantwoordelijkheid, de

³ P. Tops, J. van Valkenhoef, E. van der Torre, L. van Spijk, 'Nederland en synthetische drugs: een ongemakkelijke waarheid', *Boom criminologie*, Den Haag, 2018, bevinding 4.

werkwijze en rolverdeling en de verschillende vormen van verwerking van gegevens. Het wetsvoorstel bevat echter niet een bepaling die gaat over een eventuele beëindiging van het samenwerkingsverband. Het College vraagt zich af of de WGS niet ook zou moeten voorschrijven dat de AMvB waarbij het samenwerkingsverband wordt ingesteld, een regeling dient te bevatten voor een ordentelijke, mogelijk gedeeltelijke, beëindiging van het samenwerkingsverband.

In artikel 3 wordt voorgeschreven dat de deelnemers van het samenwerkingsverband worden aangewezen bij of krachtens AMvB. Het College vraagt zich af of de formulering "worden aangewezen" in deze bepaling de meest gelukkige is. De formulering wekt namelijk ten onrechte de indruk alsof de deelnemende partijen 'van hogerhand' worden aangewezen om een samenwerkingsverband te vormen. In werkelijkheid zullen een aantal partijen elkaar vinden in een gemeenschappelijk doel, met een gemeenschappelijke of elkaar aanvullende werkwijze en besluiten om samen te werken om op deze wijze tot een integrale aanpak van een maatschappelijk vraagstuk te komen. Pas dan zullen zij een verzoek doen dat ertoe strekt dat het beoogde samenwerkingsverband bij AMvB wordt geformaliseerd. Wellicht is te overwegen om artikel 3 iets anders te formuleren, namelijk in die zin dat voorgeschreven wordt dat de namen van de deelnemers aan het samenwerkingsverband in de AMvB worden vermeld.

In artikel 5 staat dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur categorieën gegevens worden aangewezen. Het openbaar ministerie is van mening dat ook de categorieën betrokkenen bij of krachtens AMvB dienen te worden bepaald. Zoals vermeld in de eerder genoemde brief uit 2012 vindt de informatie-uitwisseling veelal (maar niet uitsluitend) plaats in de zogenaamde voorfase dat wil zeggen de fase voordat er sprake is van opsporing. De gegevensuitwisseling kan derhalve ook zien op personen die (nog) geen verdachte zijn in de zin van artikel 27 van het Wetboek van strafvordering. Daarom dient vooraf op grond van proportionaliteit en subsidiariteit de omvang van de kring van betrokkenen te worden bepaald.

Over het inzicht in de mogelijke financiële consequenties dat het wetsvoorstel met zich mee zal brengen wordt in de memorie van toelichting opgemerkt dat aan de hand van louter dit wetsvoorstel geen indicatie is te geven van eventuele financiële gevolgen of administratieve lasten. Deze gevolgen en lasten hangen af van de samenwerkingsverbanden die krachtens de WGS zullen worden ingesteld of aangewezen. Op het moment dat over financiële gevolgen duidelijkheid kan worden gegeven zal het openbaar ministerie deze consequenties in kaart brengen, hetgeen te zijner tijd mogelijk een claim tot gevolg heeft.

Datum 17 september 2018
Ons kenmerk WBOM/17881
Pagina 4/4

Procureur-generaal